

Statsrådet

Utbildningsdepartementet
103 33 Stockholm

Inspel från Afa Försäkring – med anledning av regeringens kommande forskningsproposition

Den svenska arbetsmarknaden står inför stora utmaningar. För att klara dessa behövs ett långsiktigt ansvarstagande inom arbetslivsforskningen. Arbetsmarknadens parter har genom Afa Försäkring tagit ett sådant ansvar under lång tid och har finansierat forskning och utveckling med mer än 3,8 miljarder kronor de senaste 60 åren. Resultaten har bidragit till att förebygga skador och sjukdomar i arbetslivet, till gagn för både individ, organisation och samhället i stort.

Med hänsyn till de stora förändringar som svenskt arbetsliv genomgått under de senaste åren och står inför, och det ökade intresset för arbetsmiljö och hälsofrågor, är det av största vikt att arbetslivsforskningen samt nyttiggörande av forskning lyfts fram/får en framträdande roll i den kommande forskningspropositionen.

Om Afa Försäkring

Afa Försäkring ger trygghet och ekonomiskt stöd vid sjukdom, arbetsskada, arbetsbrist, dödsfall och föräldraledighet. Försäkringarna är bestämda i kollektivavtal mellan arbetsmarknadens parter och omfattar drygt 5 miljoner arbetstagare i privat näringsliv, kommuner och regioner. Afa Försäkring ägs av Svenskt Näringsliv, LO och PTK.

Inom ramen för Afa Försäkring bedriver arbetsmarknadens parter ett omfattande forsknings- och utvecklingsarbete. Varje år satsar arbetsmarknadens parter 150 miljoner kronor på forskning om arbetsmiljö och hälsa inom privat näringsliv, kommuner och regioner. Beslut om vilken forskning som ska prioriteras, sker utifrån en grundläggande analys av aktuella arbetsmiljö- och hälsorisker i arbetslivet. Det är av stor vikt för arbetsmarknadens parter att den forskning som finansieras kommer till praktisk nytta i arbetslivet.

För närvarande pågår ett flertal större forskningssatsningar inom områdena psykisk hälsa, skadligt bruk i arbetslivet, digitalisering och nyttjande av AI.

Ett arbetsliv i ständig förändring

En god arbetsmiljö är en av förutsättningarna för ett hållbart arbetsliv, som är en av de stora utmaningarna för den svenska arbetsmarknaden. Omfattande omvandlingar i samhället såsom ett längre arbetsliv, strukturuomvandling i form av digital transformation och automatisering, globalisering, migration, växande tjänstesektor, kompetensförsörjning, ökat brukarinflytande inom kommun- och regionsektorn, grön omställning med mera påverkar arbetslivet. Covid-19 pandemin satte ljuset på arbetsmiljöfrågorna.

Föreslagna insatser

Utmaningarna ovan ställer stora krav på att få fram, sprida och implementera ny forskningsbaserad kunskap som kan leda till förebyggande, konkreta och effektiva åtgärder för arbetsmiljön och arbetslivet i stort. För att lyckas med det behövs flera olika satsningar.

- *Långsiktig finansiering*

Till svensk arbetslivsforskning behövs strategiska forskningsmedel som skapar förutsättningar för vetenskapssamhället att beforska de stora utmaningar som finns. Långsiktig finansiering är nödvändig för att skapa kontinuitet och stabilitet inom forskningsområdet.

- *Spridning och nyttiggörande*

Det är viktigt att möjliggöra ett effektivt nyttiggörande och spridning av forskningsresultaten så att de kommer arbetslivet till nytta. Ett prioriterat område är därför att skapa ett nära samarbete mellan forskare och praktiker, både i forskningsprocessen och i tillämpningen av forskningsresultaten. Satsningar på att skapa förutsättningar för detta är av vikt. Därför finansierar arbetsmarknadens parter även organisationerna Prevent och Suntarbetsliv som omvandlar forskningsresultat till praktiskt tillämpbara råd och verktyg som kan nyttjas på de enskilda arbetsplatserna. Lika viktigt är det att skapa förutsättningar för forskarna att arbeta med kunskapsförmedling i samhället, både ur finansieringsperspektiv och ur ett meriteringsperspektiv, dvs att det ges goda förutsättningar för den så viktiga tredje uppgiften.

Långsiktigt åtagande behövs

För att skapa ett hållbart arbetsliv, en arbetsmarknad som präglas av innovations- och konkurrenskraft, samt tillväxt i samhället, behövs ett långsiktigt ansvarstagande av såväl staten som parterna inom arbetslivsforskningen.

Arbetsmarknadens parter har under lång tid tagit ett stort ansvar för svenskt arbetsliv. Resultaten har bidragit till att förebygga skador och sjukdomar i, under och av arbetslivet, vilket gynnat både individ, organisation/företag och samhälle i stort.

I likhet med arbetsmarknadens parter efterfrågar Afa Försäkring en långsiktig satsning från regering och riksdag för att kunna möta utvecklingen i samhället med ökade sjukskrivningar och de krav och möjligheter som det nya arbetslivet ställer på individen, organisationen/företaget och samhället. Det är därför av största vikt att regeringen i kommande forskningsproposition lyfter fram arbetslivsforskningen och nyttiggörande av forskningen som strategiskt viktiga områden utifrån ett längre arbetsliv.

Anders Moberg
VD
Afa Försäkring

Ulrika Hektor
Chef, FoU-avdelningen
Afa Försäkring